

Innspill til rapport om rettighets- og lisensspørsmål ved tilgjengeliggjøring av forskningsdata

Uttalelse - Handelshøyskolen BI

Status	Innsendt til Norges forskningsråd Innsendt og bekreftet av instansen via: Dagmar.langeggen@bi.no
Innsendt av	Dagmar Langeggen
Innsenders e-post:	Dagmar.langeggen@bi.no
Innsendt dato	26.08.2021
Hvilket universitet eller høyskole?:	Handelshøyskolen BI Universitet / Høyskole (Offentlig)
Stilling	Direktør

✓ Jeg bekrefter at denne uttalelsen er på vegne av hele universitetet eller høyskolen.

Innspill til rapport om rettighets- og lisensspørsmål ved tilgjengeliggjøring av forskningsdata

Avsender: Norges forskningsråd

1. 1. INNLEDNING

På vegne av Kunnskapsdepartementet har Forskningsrådet og UNIT nedsatt et utvalg som har fått i oppdrag å utrede rettighets- og lisensspørsmål knyttet til deling av datasett fra forskning. Forskningsrådet er sekretariat for utvalget. I fjor høst leverte utvalget et notat til Kunnskapsdepartementet som beskriver prinsipielle spørsmål de mener bør behandles videre, hvilke strukturelle endringer som bør vurderes for at Norge skal oppnå mer deling og gjenbruk av forskningsdata, og hvilke lovverk som berører disse problemstillingene. Basert på notatet ba utvalget om innspill fra relevante aktører i løpet av vinteren og våren 2020/2021.

Innspillene har kommet inn i flere former, blant annet gjennom skriftlige innspill, møter med ulike aktører og en åpen høringskonferanse i mars 2021. Nå har utvalget gjennomgått innspillene fra første fase og innarbeidet dette i et utkast til rapport. Det er denne utkastet til rapport du nå er i ferd med å gi innspill til. Endelig rapport fra utvalget leveres til Kunnskapsdepartementet til høsten.

Fristen for innspill er 1. september.

2. 2. HVA ØNSKER VI INNSPILL PÅ?

Vi ønsker generelt innspill på innholdet i utkastet til rapporten, om det er dekkende og om det er nyansert nok. Vi setter pris på konkrete tilbakemeldinger og forslag. Vi ønsker spesielt innspill på foreløpige anbefalinger (som ennå ikke er diskutert ferdig i utvalget).

3. 3. HVEM KAN SPILLE INN?

Vi ønsker innspill fra bredden av interessenter i kunnskapssektoren. Vi oppfordrer til ett felles innspill pr organisasjon, men det er også mulig å sende inn individuelle svar eller svar på vegne store og små grupper. Vi ber om at det informeres om hvem man representerer i svaret.

4. 4. OM HØRINGSVERKTØYET

- Det er mulig å videresende skjemaet og gi både lese- og skriveadgang til andre.
- For å sende inn det endelige innspillet må du huske å trykke "lagre" og "send inn". Du vil motta en kvittering med svarene du har sendt inn.

5. 5. SPØRSMÅL OM HØRINGEN

For evt. spørsmål som gjelder revisjonsarbeidet, vennligst kontakt: Siri Lader Bruhn slb@forskningsradet.no eller Nenitha Charlotte Dagslott ncd@forskningsradet.no

6. 6. MED DITT SAMTYKKE

Ved å sende innspillene, samtykker du/dere til at vi kan behandle og samle innspillene for spesifikke formål som for eksempel i rapporter og for publisering på nettsiden.

Vi ber om dine kontaktopplysninger (navn, e-post og evt. institusjon). Vårt behandlingsgrunnlag er GDPR art. 6 (1) (e). Høringsinnspillene regnes som saksdokumenter og vil bli arkivert. [Les vår personvernerklæring](#) for mer informasjon om hvordan vi behandler dine personopplysninger.

? Til del 1: Er beskrivelsene av forskningsdata dekkende? Begrunn gjerne svaret.

Delvis enig

BI stiller seg i hovedsak bak komiteens vurderinger og anbefalinger og takker for en veldig grundig gjennomgang. Rapporten gir gode beskrivelser av problemstillingene rundt datadeling som vi kjenner oss igjen i. Vi ser frem til å få tilgang til den endelige rapporten og vedleggene.

? Har du andre kommentarer til del 1 av rapporten? Henvis gjerne til kapittelnummer ved kommentarer til spesifikt innhold.

Ingen kommentar fra instansen

? Til del 2: Er innholdet i kapittelet 6. "Juridisk rammeverk for deling og gjenbruk av forskningsdata" dekkende? Begrunn gjerne svaret.

Delvis enig

Pkt. 6.7 Utvalgets anbefalinger om juridisk rammeverk for deling av forskningsdata (side 28)

1. punkt:

BI støtter dette, men vi er bekymret for om institusjonene vil ha tilgang på nok ressurser og kompetanse. Særlig på kort sikt kan det bli krevende å klare å bygge opp nok kompetanse internt, eller rekruttere i lys av at mange UH-institusjoner vil være på jakt etter samme type spisskomptanse.

2. punkt:

BI mener det er bra at det bes om at myndighetene økonomisk legger til rette for at institusjonene kan tilby gode støttetjenester rundt tilgjengeliggjøring av data.

Punkt 3 til fem:

BI er positive til punktene, men som under punkt 1 fremheve behovet for utvikling av kompetanse og kapasitet

Siste punkt:

BI er positive til dette, men det må tydeliggjøres hvem som skal utrede dette.

Utvalgets anbefalinger om bruk av lisenser og frigivelseserklæring på forskningsdata som skal publiseres (side 40)

Utredningen berører i liten grad at forskning skjer i en internasjonal kontekst hvor alle nasjonale insentiver går mot internasjonalt samarbeid. Det er uklart hvordan man skal håndtere ulik lovgivning og rettspraksis over landegrensene.

BI støtter arbeidsgruppens oppfordring om at Norge tar en aktiv rolle internasjonalt, i forsøk på å konsolidere internasjonal lovgivning og praksis."

? Er innholdet i kapittel 7. "Om lisenser og frigivelseserklæringer for deling og gjenbruk av forskningsdata" dekkende? Begrunn gjerne svaret.

7.3.2 CC0 og Public Domain Mark – data i det fri (side 33)

BI etterlyste i forrige høringssvar en nærmere utredning av spørsmål knyttet til andre barrierer for datadeling (finansieringsmodeller for deling av data, kostnader, ressurser, infrastruktur og merittering/tellekantssystem).

Den reviderte rapporten gir nå en grundig utredning rundt lisensvalg. Utredningen synliggjør behovet for juridisk kompetanse, men BI kan ikke understreke sterkt nok bekymringen om hvorvidt det vil være mulig å gjennomføre et slikt kompetanseløft i hele sektoren på kort tid.

Vurderingene i kap. 7 forutsetter at tekniske system er på plass som kan utstyre datasettene med denne informasjonen som metadata.

BI etterlyser en videre avklaring rundt konsekvensene for bruk av CC0 når data gjenbrukes utenfor forskningsinstitusjonene hvor kjennskap til forskningsetiske retningslinjer ikke kan forutsettes.

? Har du andre kommentarer til del 2 av rapporten? Henvis gjerne til kapittelnummer ved kommentarer til spesifikt innhold.

Handelshøyskolen BI har et omfattende forskningssamarbeid med bedrifter. Vi erfarer at krav om åpne forskningsprosesser vil kunne komplisere samarbeidet. Bedriftsdata er vanligvis koblet til avtale om konfidensialitet. Bedrifter ønsker på generell basis ikke være åpne om det de anser som sine forretningshemmeligheter. Forretningshemmeligheter og immaterielle verdier (IPR) er sensitive data og vernet om disse må ivaretas på samme måte som personvernet. Formålet data ble samlet inn for og det formålet det gjenbrukes til må være forenelige. Innsamling må da enten ha bredt formål eller gjenbruk må ha begrensning, også kommersielt gjenbruk.

? Til del 3: Gir innholdet i del 3 en god beskrivelse av ikke-juridiske barrierer for deling og gjenbruk av forskningsdata? Begrunn gjerne svaret.

Ikke angitt enig/uenig-holdning

Ingen kommentar fra instansen

? Har du kommentarer til anbefalingene som står under overskriften "Regjeringen og departementene"?

REGJERINGEN OG DEPARTEMENTENE (side 48)

BI støtter en utredning av i hvilken grad tellekantsystemet skaper hindringer for deling av data og andre forskningsresultatet, men en utvidelse av tellekantsystemet til å omfatte alle ønskede forskningsresultat, som for eksempel deling av datasett, er etter BI sitt syn ikke en ønsket retning. Det vil skape større detaljstyring av sektoren og økt ressursbruk på rapporteringsarbeid som kan komme i konflikt med komiteens anbefaling om økt bruk av ressurser på støttetjenester og forskning.

BI mener at økonomiske insentiver til deling av data fra myndighetene skal rette seg mot å sikre gode juridiske og administrative støttetjenester på institusjonsnivå og gode rammeverk og tekniske løsninger for FAIR-data tilpasset hvert enkelt fagområde.

BI støtter ikke at økonomisk insentiv knyttet til deling av hvert enkelt datasett skal bygges inn i tellekantsystemet. Rapporteringsordningene bør utvikles tilpasset de ulike forutsetningene for datadeling i ulike fagområder.

? Har du kommentarer til anbefalingene som står under overskriften "Finansiører og virkemiddelapparatet"?

FINANSIØRER OG VIRKEMIDDELAPPARATET (side 49-50)

Vi viser til våre kommentarer knyttet til regjeringen og departementene.

I anbefalingene savner vi at det ikke gjennomgående tydeligere pekes på hvilke instanser som har ansvar for å følge opp, der hvor det ikke er institusjonene. •Det forventes mye av institusjonene. Vi ønsker å uttrykke bekymring for om institusjonene vil ha tilgang på nok ressurser og kompetanse. Særlig på kort sikt kan det bli krevende å klare å bygge opp nok kompetanse internt, eller rekruttere i lys av at mange UH-institusjoner vil være på jakt etter samme type spisskompetanse. •BI støtter behovet for bedre infrastruktur og mer samordning, men det er en svakhet at de offentlige organene som er ansvarlig for forskningsstøtte, har verktøy som til dels overlapper med hverandre og retningslinjer og krav som ikke er samordnet. For eksempel:

- både Forskningsrådet og UNIT har prosjektkataloger som er svært like.
- Både NSD og Unit tilbyr løsninger for datahåndteringsplaner og data-arkivering.

BI anbefaler at det etableres insentiver for at det offentlige virkemiddelapparatet samles, og samarbeider om etablering av fellesløsninger.

? Har du kommentarer til anbefalingene som står under overskriften "Forskningsinstitusjonene"?

FORSKNINGSINSTITUSJONENE (side 50-51)

BI støtter at kostnader for datadeling skal synliggjøres, men etterlyser eksempler eller veiledere for hvordan kostnader knyttet til tilgjengeliggjøring av FAIR data kan beregnes.

BI støtter at kunnskap rundt deling og rettigheter blir en del av forskningsutdannelsen og mener det kan inkluderes på ulike plan i hele undervisningsløpet i høyere utdanning.

? Har du andre kommentarer til del 3 av rapporten? Henvis gjerne til kapittelnummer ved kommentarer til spesifikt innhold.

Ingen kommentar fra instansen

Med vennlig hilsen

Mari Sundli Tveit
Administrerende direktør i Norges
forskningsråd

Dokumentet er elektronisk godkjent